N°. 266. 1837.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Donderdag 9 November.

Frankrijk.

PARIJS, den 6den November.

Bijna al de afgevaardigden voor de hoofdstad zijn benoemd. In de meeste kollegien hebben de kandidaten van het gouvernement de overhand behouden; en de oppositie, die een levendig aandeel aan den strijd genomen had, heeft slechts twee harer kandidaten, de heeren *Arago* en *Salverte*, kunnen doen verkiezen, terwijl hare pogingen om de heeren *J. Laffitte* en *Nicod* te doen benoemen, mislukt zijn. De voor de hoofdstad reeds benoemde gedeputeerden zijn: de generaal *Jacqueminot*; de heer *J. Lefebre*; van de 2212 stemmen had deze er 1106 en zijn medekandidaat, *J. Laffitte*, 1095; doch door het niet medetellen van eenige onzekere of ongepaste stembriefjes, verwierf de eerste na eenige discussie de voorkeur; voorts, de heeren *Legentil*, *Garneron*, *Salverte*, *Arago*, *Beudin*, *Desmonts*, *Cochin*. Door de ministeriele bladen wordt aan de kiezers van het 10de arrondissement, hetwelk heden eene herkeus moet doen, in het bijzonder den heer *Plougoulm* aanbevelen, die het voordeel, door de oppositie behaald met de keuzen van de heeren *Salverte* en *Arago*, weder zou opwegen. De oppositie van haar kant troost zich over de teleurstelling, door de bedenking, dat zij bij de verkiezingen van dit jaar ruim 2700 stemmen meer voor zich heeft dan in 1834, toen al de vertegenwoordigers tot de aanhangers van het bestuur behoorden. Het meest treft haar de afwijzing van den heer *Laffitte*, welken zij thans elders wil trachten te doen verkiezen.

De berigten heden uit een aantal departementen ontvangen, zijn niet minder gunstig voor het bestuur; schier overal waren de bureaux der kieskollegien uit constitutionele leden zamengesteld; te Rouaan had deze partij in al de bureaux de overhand behouden. Te Versailles is benoemd de heer *Jouvenel*; te Mantes, de heer *Hernoux*; te Corbeil, de heer *Doffitte*, te Etampes, de heer *Laborde*; te Senlis de heer *Lemaire*, alle leden der constitutionele partij.

— Op het ministerie van de binnenlandsche zaken heerscht heden eene buitengewone drukte. Al de telegraphen zijn in beweging; men gelooft dat het gouvernement reeds den uitslag van een groot deel der verkiezingen bekend is.

— Nog steeds wordt met verlangen uitgezien naar de rapporten van den generaal *Valée* over de belegeringsoperatien voor Constantine. Het *Journal des Débats* behelst heden een betoog, waarin het, bij de overige redenen die het verlangen naar gezegd rapport billijken, tevens voegt, dat het er op aan kwam, dat men wist hoe de zaken zich hadden toegedragen; in de bijzondere berigten toch werd gesproken van verscheidene genie-offisieren die bij de aanvalswerken gebleven waren en, wien dood door de officiele naamlijst bevestigd is, terwijl intusschen de voorloopige rapporten van den generaal *Valée* met geen woord melding maken van de diensten door dit wapen geleend, zoodat het wel den schijn had, alsof de artillerie alles had gedaan, en de generaal, uit voorliefde voor zijn wapen, de strikte regtvaardigheid uit het oog verloren had.

— Heden, de verjaardag van den dood van *Karel X*, is het dagblad *la France* met rouwranden voorzien; de overige legitimistische bladen spreken er niet van.

— Hetgeen men gezegd heeft aangaande het vertrek van den Prins *Louis Bonaparte* schijnt zich niet te bevestigen. Naar de berigten uit Bern ontvangen, zou hij daar zijn verblijf vestigen en er het burgerschap zien te verkrijgen.

— Omtrent Spanje heeft het gouvernement weder de volgende telegraphische depêche bekend gemaakt:

» Bayonne 2 november.

» Don *Carlos* is den 27sten te Durango met eenige bataillons in een deerniswaardigen staat aangekomen. Het fort Inigo heeft den 29sten gekapituleerd; het garnizoen is naar Pampeluna terug geleid.

» Den 30sten hoorde men een zeer levendig vuur in den omtrek van Cantavieja. Men vooronderstelde dat *Oraa* er gekomen was.

» Niets nieuws uit Madrid tot den 29sten."

In weerwil der onderscheidene berigten en van den inhoud dezer depeche, blijven de legitimistische bladen der hoofdstad volhouden, dat don *Carlos* niet in Navarre is terug gekeerd en zijn intogt te Durango heeft gedaan. De inneming van het fort Inigo is ook reeds door bijzondere berigten bekend; dit fort was een der sterkste punten van die de christinos op de linie van Valcarlos nog in handen hadden.

— Uit Bayonne schrijft men van den 1sten dezer, van den karlistischen kant, dat de infant don *Sebastiaan*, die in Navarre met 7 à 8000 man is aangekomen, weldra naar Kastilie terugkeeren zou, na versterking aan zich te hebben getrokken en zich van nieuwe equipementstukken en munitie te hebben voorzien.

— In een brief uit Madrid van den 29sten wordt gemeld, dat het bestuur, met oogmerk om zich te wapenen tegen de overdrevene partij, die vrij openlijk te kennen gaf, dat zij op eene oproerige beweging rekende tegen den dag van de opening der aanstaande cortes, aan den generaal *Espartero* bevel gezonden had, om eene afdeeling van 4000 man, onder het bevel van de generaals *Buerens* en *Puyg Samper*, tot versterking van het garnisoen van Madrid, van het hoofdleger af te zenden.

Een vrij groot getal kleine benden karlisten vertoonde zich in de omstreken en tot voor de poorten van Madrid. Den 27sten October was de generaal *Iriarte* voormalig onderkoning van Navarre, met zeven andere personen door eene dier kleine benden aangehouden en uitgeplunderd geworden; men had hem daarna losgelaten, op voorwaarde van 10,000 duros (50,000 fr.) tot vrijstelling zijner medgezellen te zullen bezorgen.

— Ter beurs meende men algemeen dat de reeds bekende verkiezingen eenigen invloed op den koers der fondsen zouden uitoefenen en dezelve tot rijzing stemmen; maar de koers was over het geheel flaauw; weinig zaken gingen er om. — De likwidatie van den dag van heden, heeft zonder ongelukken plaats gehad, schoon er groote sommen moesten bijgepast worden. — De tijding dat don *Carlos* met zijne troepen in verwarden toestand te Durango is gekomen, heeft de spaansche renten tot op 21 doen blijven; de Portugezen blijft men aanbieden tegen 22⅝. De noteering was heden (6 November) 5 pCt. 109,55; 3 pCt. 81,50; Nap. renten 100,15; Sp. Ardoin 20⅝; Passive 4⅝; Portugal 3 pCt. 22⅝; Rom. L. 100¼.

Duitschland.

FRANKFORT den 4den November.

Alhier is uit Berlijn aangekomen Z. Exc. de baron *von Arnim*, nieuw benoemd gezant van Pruissen bij het fransche hof.

— Eergisteren, heeft de duitsche bondsvergadering eene zitting gehouden, welke men denkt, dat in dit jaargetijde de laatste zal zijn. Onlangs heeft men zich bezig gehouden met het ontwerp, om Rastadt tot eene bondsvesting te maken. Oostenrijk had Ulm daartoe aangewezen, doch Beijeren en Wurtemberg hebben zich zeer ernstig daartegen verzet. Baden heeft mindere zwarigheid gemaakt ten aanzien van Rastadt, en alzoo zal deze laatste plaats erlang bevestigd worden.

— Dezer dagen is alhier het verdrag bekend gemaakt, hetwelk na het buiten omloop stellen van de halve en kwart Kronen, is tot stand gebragt tusschen Beijeren, Wurtemberg, Baden, Hessen, Nassau en de vrije Rijksstad Frankfort. Bij hetzelve wordt bepaald, dat door de gezamenlijke staten een bedrag van 4 millioen aan geheele en van 2 millioenen aan halve gulden, van [illegible] zal worden geslagen, en dat zij elkander daarbij, [illegible] de verdere vervaardiging van het geld, zullen [illegible] het rigtig houden der gehalte. Ten aanzien dezer gehalte is aangeno-

men de voet van 24 ½, terwijl de stukken uit $\frac{9}{10}$ fijn zilver $\frac{1}{10}$ koper zullen moeten worden vervaardigd. Voorts zullen nog worden geslagen stukken van zes en van drie kreutzers, en zal het slaan van stukken van één kreutzer aan de verschillende staten, naar welgevallen, worden overgelaten.

— Uit Weenen schrijft men van den 28 October, dat Hunne Majesteit de Keizer en Keizerin den vorigen dag het lustslot Schönbrunn verlaten en den Keizerlijken hofburg betrokken hadden.

— De Oostenrijksche armée heeft thans hare wapenoefeningen in alle provincien des rijks geëindigd, waartoe zij op verschillende punten in brigades en divisien vereenigd is geweest, tot uitvoering van groote manoeuvres. Zulke wapenoefeningen hadden plaats in Gallicië met 24 bataillons infanterie, 56 eskadrons kavallerie en 7 batterijen; in de Marken met 24 bataillons, 12 eskadrons en 4 batterijen; in Boheme met 30 bataillons, 20 eskadrons en 4 batterijen; in Neder-Oostenrijk met 17 bataillons, 8 eskadrons en 3 batterijen; in de binnenste gedeelten van Oostenrijk met 27 bataillons, 14 eskadrons en 5 batterijen; in Hongarije met 10 bataillons, 40 eskadrons en 4 batterijen, en in Zevenbergen met 18 bataillons, 8 eskadrons en 3 batterijen; te zamen uitmakende 137 bataillons, 152 eskadrons en 29 batterijen, verdeeld in 37 brigades. De overige troepen hebben regimentsgewijs geëxerceerd in de onmiddellijke nabijheid hunner garnizoenen. Op gelijke wijs zijn er manoeuvres verrigt in het Lombardysch-Venetiaansch koningrijk, nabij Verona, alwaar 51 bataillons, 32 eskadrons en 18 batterijen zijn vereenigd geweest, die, in twee legerkorpsen verdeeld, groote manoeuvres uitgevoerd en spiegelgevechten geleverd hebben. De voortreffelijke houding en de uitstekende bedrevenheid, welke de gezamenlijke troepen bij deze militaire oefeningen getoond hebben, worden zeer geroemd.

— De *Augsburgsche Zeitung* van 2 November behelst een schrijver uit Athene van den 15 October, waarin verzekerd wordt, dat de twist tusschen den britschen gezant *Lyons* en den minister *von Rudhart*, ter zake van den Italiaanschen vlugteling *Usilio*, reeds lang bijgelegd was en men buitenlands daar veel grooter gewigt aan gehecht had, dan zij verdiende. De minister *von Rudhart* was intusschen door dit voorval en zijn post en in 's konings vertrouwen bevestigd; hij scheen het denkbeeld van zijne betrekking neder te leggen dan ook geheel te hebben laten varen, en ging met vasten voet op den weg voort, om betere orde in het beheer der geldmiddelen te brengen, waarin hij dan ook naar wensch verwarde geldmiddelen te brengen, waarin hij dan ook naar wensch slaagde, dewijl door zijne bemoeijingen reeds aanzienlijke achterstallige sommen binnengekomen waren.

Door den griekschen staatsraad is besloten, dat het voortaan leger uit 8000 man zal bestaan en de manschappen tot vierjarige dienst zullen verpligt zijn; elk jaar zal een vierde gedeelte voor de dienst worden opgeroepen, zoodat de bevolking tegen 800,000 zielen berekend, jaarlijks van de 400 zielen, een man, zal moeten leveren.

De oostenrijksche aartshertog *Johann* werd den 20sten October in de haven van den Pyraeus gewacht.

— Te Weenen waren den 28sten genoteerd: 5 pCt. Met. 105 ¼; 4 pCt. 100⅝; 3 pCt. 78 ¼; Bankactien 1399.

Nederlanden.

BREDA den 8sten November.

Uit den algemeenen staat van vergelijking tusschen de raming van 's Rijks inkomsten over het dienstjaar 1837, en de opbrengst der Rijks inkomsten over de vier laatste maanden van 1836, met bijvoeging van de ontvangsten van de acht eerste maanden des jaars 1837, blijkt, dat de ontvangsten gedurende dat tijdstip, geraamd waren op *f* 44.749,915,86, als *f* 39,048,256,84, aan hoofdsom en *f* 5,701,659,02, aan opcenten, terwijl dezelve werkelijk hebben opgebragt *f* 45,634,003,73 ½, als *f* 39,720,725,46, aan hoofdsom en *f* 5,913,280,27 ½, aan opcenten, zoodat de werkelijke opbrengst meer dan de raming beloopen heeft *f* 884,087.87 ½, als *f* 672,466 aan hoofdsom en *f* 211,621,28 ½ aan opcenten.

Meerder dan de raming hebben opgebragt, de inkomende en uitgaande regten *f* 240,941,83, het zout *f* 79.472,11, het binnenlandsch gedisteleerd *f* 155,873,64 ½, het geslagt *f* 149,364,93, de zeep *f* 15,735,38 ½, Indirecte belastingen *f* 964,688,48 ½, het regt van waarborg op de gouden en zilveren werken *f* 21,956,00 ½, de posterijen *f* 37,741,47, de loterijen *f* 10,030,26 ½, jagt en visscherij *f* 9585,15, en verschillende verkoopingen en ontvangsten *f* 29,353,94 ½.

Beneden de raming zijn gebleven: de suiker met *f* 263,800,37 ½, de wijn *f* 67,158,04 ½, het buitenlandsch gedisteleerd *f* 8,979,26 ½, bier en azijn *f* 47.634.97 ½, gemaal *f* 15.684.56 ½, turf *f* 78.665,58, steenkolen *f* 356.159.17 ½, de tien pCt. collectief zegel en de vervoer-billetten *f* 49.573.36 ½.

De werkelijke opbrengst des Rijks-inkomsten heeft bedragen als volgt: de grondbelasting *f* 8.462.252.25, de twee opcenten voorkwade posten *f* 159.665.14, de twee opcenten vroeger door de gemeenten genoten, *f* 159.665,14, het personeel *f* 4.983.333.33, de patenten *f* 1.675.000, inkomende en uitgaande regten *f* 3.640.941.98, de suiker *f* 200.699.62 ½, de wijn *f* 1.057.841.95 ½, het zout 1.579.472.71, het Binnenlandsch gedisteleerd *f* 5.781.873.64 ½, het Buitenlandsch gedisteleerd *f* 303.520.73 ½, bier en azijn *f* 389.865.02 ½, geslacht *f* 1.649.364.93, zeep *f* 955.235.38 ½, gemaal *f* 2.984.315.43 ½, de turf *f* 1.171.334.42, de steenkolen *f* 456.340.82 ½, 10 percent collectief zegel en de vervoer-billetten *f* 1.557.926.63 ½, de indirecte belastingen *f* 7.604.688.48 ½, het regt van waarborg op gouden en zilveren werken 161.956.00 ½, de posterijen *f* 1.437.741.47, de loterijen *f* 460.030.26 ½, de jagt en visscherij *f* 104.585.15, inkomsten der domeinen van Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden *f* 190.000, verschillende verkoopingen en ontvangsten *f* 529.353.94 ½ onder laatst gemelde som is gerangschikt *f* 33.192.33 ½ aan Rijks inkomsten uit de entrepots.

— De heer *Casimir Perier*, zaakgelastigde van Frankrijk bij ons hof, is naar Parijs vertrokken en wordt door den heer *J. Rous de Rochelle* vervangen.

— Het *Journal de la Haye* vermeldt dat de tegenwoordige gezant van Sardinie te Frankfort, graaf *Rossi* als minister bij ons hof is benoemd geworden.

— Ten blijk van den gezondheidstoestand te 's Hage, en de toeneming der bevolking kan strekken, dat in de vorige maand October aldaar geboren werden 189 kinderen en overleden slechts 99 personen, derhalve weinig meer dan de helft van het aantal geboorten.

Wij ontleenen uit het *Journal de la Haye* de volgende Necrologie van wijlen den generaal-majoor *Stöcker.*

De Koning en het leger hebben een gevoelig verlies geleden. De generaal-majoor *J. B. Stöcker* is onlangs den [illegible] te Utrecht overleden, waar hij het bevel voerde over de 1ste brigade van de 3de divisie infanterie. Zeer jong, bij een [illegible] van Waldeck, zijn geboorteland, in dienst getreden van de [illegible] Nederlandsche gewesten, maakte hij als kadet-onder-officier [illegible] in Vlaanderen voor 1795 mede; als officier behoorde hij onder de troepen die door het Bataafsch gouvernement naar de Kaap de Goede Hoop werden gezonden en kwam onder koning *Lodewijk* in Holland terug; als luitenant en kapitein der grenadiers nam hij deel aan de veldtogten in Spanje van 1809 tot 1813, werd bij den slag van Ocagna gekwetst en meermalen voor het verkrijgen van het kruis van het legioen van eer voorgedragen. In 1813 was hij in Duitschland, werd in den slag van Leipzig, waar hij tevens twee wonden bekwam, krijgsgevangen gemaakt, en keerde in 1814 in zijn aangenomen vaderland terug, waar hij sedert in verschillende rangen met onderscheiding diende, en in 1823 tot ridder van den Nederlandschen leeuw werd benoemd. Ten gevolge der gebeurtenissen van 1830, van uit de vesting Namen in de Noordelijke provincien teruggekomen, werd hem in April 1831 het bevel over de eerste brigade van de 3de divisie onder den generaal *Meijer* opgedragen. Welk aandeel zijne brigade aan de gebeurtenissen in den tiendaagschen veldtogt genomen heeft is bekend. Onder zijne brigade behoorden toenmaals de jager kompagnie der Leidsche studenten, door welke hem sedert, ten blijke van achting en erkentelijkheid voor hetgeen de hij in de gevaarvolle dagen voor haar was en deed, een eeredegen werd aangeboden, terwijl hij van wege den Koning na den veldtogt met het kruis der Militaire Willemsorde werd beschonken. In 1834 werd hij tot den rang van generaal-majoor bevorderd en bleef in het bevel over zijne brigade gehouden. Eene naauwkeurige kennis van de regten en pligten van zijnen stand waren hem eigen; niet minder, beproefde moed en [illegible] [illegible] stand. [illegible] eene bijzondere zorg voor zijne soldaten, terwijl hij als mensch en bijzonder persoon, als echtgenoot en vader zich door de edelste hoedanigheden onderscheidde.

Na het vraagstuk omtrent de lakens en dergelijke wollen stoffen te hebben beslist en zelfs het beginsel van het verbod der fransche lakens te hebben opgegeven, werden er in de zitting der belgische vertegenwoordigers van gisteren twee voorstellen gedaan, door welke aanneming de zaak waarschijnlijk weder op de lange baan zal werden geschoven. Door den minister van financien werd namelijk het voorstel gedaan, om een drietal in de wet op de dou-

aneu voorgestelde amendementen, van de heeren *Metz Dumonceau* en *Lardinois*, te beschouwen als artikelen der wet in discussie, en de behandeling van het geheel uit te stellen tot de kamers van koophandel gehoord waren; het tweede voorstel, door den heer *Dubus* gedaan, luidde eenvoudig, dat men de discussie zou opschorten tot men de noodige inlichtingen omtrent de voorgestelde amendementen had bekomen. Dit voorstel werd door de kamer met 37 tegen 27 stemmen aangenomen; de wet op de douanen is daardoor op nieuw uitgesteld, en wel ter zake van eenige formaliteiten, aan welke men meent dat in lang niet zal voldaan worden.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren was de handel gehee onbeduidend. De notering was: Belg. 102½; 4 pCt. 92⅝; O. Met 104¾; Sp. Ardoin 20; Diff. 6¾; Nap. renten 93⅞; Sicil. 90½; Idem 1835 91½; Rom. L100⅜; Certif. te Antw. 98; Braz. 86⅞; Wisselkoers op Amst. en Rott. ¼ pCt. pap. pr.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Omtrent de totale maansverduistering in den nacht van den 13den op den 14den October, worden door den sterrekundige BOGUWSLAWSKI, van *Breslau*, nog eenige bijzondere opmerkingen medegedeeld. Volgens hem was, bij de geheele verdwijning van de maan achter de schaduw van de aarde, de duisternis zoo groot, dat men niet alleen de kleinste sterren digt bij de maan kon onderscheiden, maar ook de bedekking van eene ster achter grootere; de verduisterde maan bleef echter, schoon flaauw nog eenigermate zigtbaar. Men mogt daaruit opmaken, dat de aarde van de maan gezien, terwijl zij de zon bedekte, een lichten kring om zich bezigt, hetwelk zich verklaren liet door den dampkring die de aarde omgeeft en door de zon verlicht wordt. Ter gelegenheid dezer astronomische opmerking werdt van eene nieuwe ontdekking door den sterrekundige HERSCHELL aan de *Kaap de Goede Hoop* gedaan, gewag gemaakt. Hij zou, tijdens de tegenwoordige voorjaars-equinox, een groot getal vlakken in de zon hebben opgemerkt, die zoo met opzigt tot haar getal als hare grootte, allezins opmerkenswaardig waren. Desniettemin scheen de warmte-invloed van de zon daardoor niet verminderd; de heer HERSCHELL had althans, door middel van den stralenmeter (*aktinometer*), geene zulke merkelijke verandering in de stralenschieting kunnen bemerken, als die van de drie laatste voorgaande jaren. Door het genoemd werktuig kunnen dergelijke waarnemingen zeer naauwkeurig geschieden. — De Leipziger Michaelis-mis Catalogus van het tegenwoordig jaar is 3[illegible] pagina's groot; 561 boekhandelaars hebben 3,480 gereed zijnde boeken en 58 kaarten aangekondigd, en 336 boeken om binnen kort te verschijnen. Van de gereed zijnde boeken werden door de volgende handelhuizen het grootste getal ingezonden, als: BASSE te *Quedlinburg* 62; de Cottasche boekhandel in *Stuttgart* en *München*, 55; REIMER te *Berlijn*, 49; BROCKHAUS te *Leipzig*, 44, enz. Van de gezegde 3480 boeken behoorden er 2961 tot de onderscheidene wetenschappelijke vakken, in het duitsch en de oude talen, er waren 176 romans en 48 tooneelstukken, en 295 werken in vreemde talen. De catalogus van 1787 bevatte de opgave van 889 gereed zijnde boeken, waaronder 45 romans en 24 tooneelstukken. — Te *Stuttgart* is op den 1sten dezer het door de vereerders van SCHILLER lang verwachte *Schiller's Album*, bijdragen, ter vereering van den grooten dichter, 't zij van schrijvers of kunstenaars, behelzende, in het licht verschenen. Aan het hoofd dergenen die tot dit letterkundig huldebewijs hebben bijgedragen prijkt *Beijeren's* kunstlievende monarch, koning LODEWIJK; voorts de groothertog van *Saxen-Weimar*, deszelfs gemalin, twee prinsen van *Saxen-Coburg Gotha* en andere aanzienlijke personen [illegible] uitgevoerd, bevat de afbeelding in staal van het te *Stuttgart* voor SCHILLER op te rigten gedenkstuk, alsmede een *fac-simile* van zijne hand. — Te *Erfurt* ziet het licht eene door de koninklijke Akademie van algemeen nuttige wetenschappen aldaar, bekroonde verhandeling, van den leeraar in de geschiedenis aan het gymnasium te *Mentz*, FR. BAUER. Deze verhandeling behelst de beantwoording der vraag: *of de klagt over toenemende verarming en gebrek aan onderhoud in Duitschland gegrond zij; welke de oorzaken daarvan zijn en door welke middelen daarin zou kunnen voorzien worden*. Sedert lang werd dit geschrift over een onderwerp dat uit den aard der zaak belang moet wekken, met verlangen te gemoet gezien.

DENEMARKEN. — Het comité te *Kopenhagen* gevestigd voor de inzameling der noodige fondsen tot daarstelling van THORWALDSEN's Museum, waarin, gelijk men weet, al de oorspronkelijke stukken van dezen beeldhouwer, welke men bijeenverzamelen kan, zullen geplaatst worden, gelijk mede een stel afgietsels in pleister van de voortbrengselen des meesters die zich in andere landen bevinden, heeft aangekondigd, dat zij ten gezegden einde reeds over de 76,000 Rijksdaalders bijeen had. THORWALDSEN heeft, zooals mede bekend is, al de kunststukken die hem overblijven mogten, na zijn dood aan dit Museum vermaakt.

ENGELAND. — Tot nog toe zijn de berigten zeer onvolledig over de door de heeren DAVENPORT en COOK in de *Vereenigde Staten* uitgevondene electro-magnetische werktuigen; daar echter de uitvinders voor de invoering dezer werktuigen in *Engeland* en *Frankrijk* een patent hebben verkregen, en de heer COOK zelf thans aan de uitgave eener beschrijving van de uitvinding arbeidt, mag men hoop voeden binnen kort meer over deze belangrijke zaak te vernemen. Zie hier intusschen hetgeen omtrent een der Davenportsche werktuigen wordt medegedeeld: hetzelve beslaat eene ruimte van omtrent 18 vierkante of 224 vlakke duimen. Het rad van het werktuig draaide, door middel der drie daarop werkende batterijen, duizendmaal in een minuut rond, en beurde bij deze omdraaijingen eene gewigt van 200 pond op. Het eerste door den heer DAVENPORT vervaardigde werktuig van dezen aard, hetwelk veel kleiner en maar met eene batterij was voorzien, beurde slechts 20 pond op. De uitvinder meent, dat hij met een aantal batterijen, of met eene zeer groote, de grootste werktuigen in beweging zou kunnen brengen, terwijl het geheele toestel slechts het vijfde, misschien maar het tiende gedeelte van een stoomwerktuig zou kosten. Met een half vat blaauwe vitriool en één tot twee exhoofden water zou men de overvaart met een schip van *New-York* naar *Liverpool* kunnen doen, terwijl er voor geen gevaar te duchten was. In alle geval is de uitvinding voor hoogst gewigtig aan te merken. — In eene der jongste zittingen der leden van het genootschap voor kunsten (*Society of Arts*) te Londen, onder voorzitterschap van den heer *William Tooke* gehouden, is een verzoek van de Nederlandsche regering aan dat genootschap gelezen, ten einde de drie afschriften te erlangen van eene verhandeling met de daarbij behoorende teekeningen van den heer *Glijne*, over het droogmaken van moerassen, door middel van stoom; eene verhandeling, welke vroeger door hetzelve genootschap is bekroond. Dit verzoek is ingewilligd.

FRANKRIJK. — In een aantal steden van *Frankrijk* is men in den laatsten tijd bijna gelijktijdig tot het besluit gekomen, om gedenkstukken voor verdienstelijke burgers of althans voor dezulken die zich, bijzonder in het krijgswezen, onderscheiden hebben, op te rigten. Zoo ziet *Verdun* thans binnen zijne muren een prachtig standbeeld verrijzen voor den luitenant generaal CHEVERT door de oorlogen in *Boheme* in 1741-1744 en den slag van *Hastembeck* vermaard geworden. — Te *Straatsburg* zal het standbeeld van KLEBER, te *Versailles* dat van HOCHE, te *St. Lo*, in *Normandye*, dat van den generaal LEMARROIS, prijken. De algemeene raad van bestuur der *Vendee* heeft nieuwe sommen bewilligd voor een gedenkstuk ter eere van den generaal TRAVOT en eindelijk zal er te *Cahors*, neven het standbeeld van MURAT, ook een voor den maarschalk BESSIERES worden opgerigt. — Onder de laatst uitgekomene werken die belang inboezemen, behooren voorzeker de vroeger aangekondigde *Mémoires d'un prisonnier d'état au Spielberg, par A. Andrijane*. De schrijver, een lotgenoot van GONFALIERI, SYLVIO PELLICO en andere om staatkundige redenen op den *Spielberg* opgesloten geweest zijnde veroordeelden, ofschoon het letterkundig talent van den laatste genoemde missende, schetst even wel eenvoudig en met waardigheid de hem wedervaren lotgevallen. Zijn werk heeft niet steeds die ernstige godsdienstige strekking, welke overal in *mes Prisons* van *Sylvio Pellico* zoo zeer doorstraalt; evenwel heeft ook bij hem de lange gevangenschap het godsdienstig gevoel in eene hooge mate opgewekt. De beide thans verschenen deelen bevatten slechts het eerste gedeelte van des schrijvers lotgevallen, tot daar, waar de poorten van den *Spielberg* voor den tot de *carcere duro* veroordeelden gevangene geopend worden. — Door den kapitein der genie LANGLET is dezer dagen eene verhandeling uitgegeven over eene der moeijelijkste wetenschappelijke vraagstukken, de wording namelijk van onzen aardbol en van het geheele wereldstelsel. Afwijkende van zijne voorgangers, en alzoo ook van de stelsels door DESCARTES en BUFFON voorgedragen, bouwt de schrijver zijne theorie op bepaalde beschouwingen, en voor het overige op de tegenwoordig door vele sterrekundigen aangenomen denkbeelden, omtrent de hemellichamen, die onder den naam van *nevelachtige* zijn bekend. Hij verhaalt vervolgens de zamenstelling van ons planetenstelsel, en geeft eene verklaring van onderscheidene lichtverschijnselen, onder anderen wordt dat betrekkelijk de vlakken welke men op de zonneschijf opmerkt, even eenvoudig als scherpzinnig geroemd.

BELGIË. — Het gedenkstuk voor de zangeres MALIBRAN, 't welk deszelfs echtgenoot, de BERIOT, naar het ontwerp van den beeldhouwer GEEFS, doet vervaardigen, zal in een standbeeld der beroemde kunstenares bestaan, omgeven door eene kleine kapel met een koepeldak waarop een kruis zal prijken. Binnen in de kapel, welke van boven haar licht moet ontvangen, zal men door eene, even eens naar de teekening van GEEFS, in brons gegotene traliedeur zien, fraai bewerkt en voorstellende een [illegible] loofwerk omkransd, waaraan twee Engelen in biddende gestalte leunen. Het standbeeld zal de zangeres in de houding van NORMA voorstellen, op het oogenblik dat zij zich, na het afleggen van den priesterlijken mantel, aan den dood wijdt. Aan den voet van het gedenkstuk ziet men de genieën der Dicht- en Toonkunst. De kapel zal in Junij des volgenden jaars, doch het standbeeld eerst een jaar later gereed wezen. Voorts wordt thans wedersproken dat MALIBRAN's echtgenoot DE BERIOT, zich reeds weder in den echt zoude begeven. — Te *Brussel* is thans eene inschrijving geopend, om een marmeren borstbeeld van WIJTEN den beeldhouwer GODECHARLES te vervaardigen en dit in het Museum van *Brussel* te plaatsen.

Nieuwstijd. — In de maand Februarij aanstaande, zal naar men verneemt, te 's Hage verkocht worden eene fraaije verzameling, waaronder zeer zeldzame boeken, nagelaten door wijlen den zeer geleerden heer C. Fleming. De betrekking van Koninklijk Bibliothecaris door den overledene bekleed en zijne bekende grondige bibliographische kennis doen met belangstelling deze verkooping te gemoet zien. — Aanstaanden Zaterdag zal in den franschen schouwburg te 's Hage ten tooneele gevoerd worden het beroemde zangspel *les Huguenots*, waarvan de muzijk door Meijerbeer vervaardigd is. Het stuk wordt gezegd weder zeer rijk gemonteerd te zijn.

172ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

VIJFDE KLASSE.

19de Trekking.	20ste Trekking.
Geene.	N°. 57 een prijs van 20000 gld.

Ter Amsterdamsche beurs van gisteren (7 November) werden de volgende fondsen verhandeld: Ned. Werkelijke Schuld, 2½ pCt. 53, à 56, dito 5 pCt. 101⅛; Kansbil. 22⅛; Amort. Syndik. 4½ pCt. 95⅞; dito 3½ pCt. 75⅞; Handelm. 160½; O. Indie 5 pCt. 99; Ardoins van 85 à 20; Uitgest. 9⅞.

172STE LOTERIJ.

Bij MOERKL EN COMP., Splitters te *Breda*, alwaar in de 4de Klasse op N°. **18201** de kapitale prijs van *f* **10,000** getrokken is, is wederom in de 5de Klasse op een Heel Lot N°. **5410** in de 20ste Lijst getrokken de kapitale prijs van

f 20,000.

Zijnde bij hen nog Heele en gedeelten van Loten Prijscourant te bekomen.

MET HOOGE TOESTEMMING.

GROOT VOCAAL EN INSTRUMENTAAL

CONCERT;

HETWELK ZAL GEGEVEN WORDEN DOOR MEJUFVROUW

C. KELLER,

uit Nijmegen,

ÉLÈVE VAN MEVROUW

KUFFERATH.

Op Donderdag 9 November 1837, beginnende des avonds om half zeven ure, in de Zaal Amicitia, te *Breda*, volgens het onderstaande PROGRAMMA.

EERSTE AFDEELING.

1. SIMPHONIE.
2. GROOTE SCENE en RECITATIF uit de Opera *Somnambule* van Bellini, gezongen door Mejufvrouw KELLER.
3. CONCERTINO voor DEN HOORN, van C. M. von Weber, uitgevoerd door den Heer SCHEDEL.
4. CAVATINA, Jubel-Cantate van Kufferath, gezongen door Mejufvrouw KELLER.
5. OUVERTURE.

TWEEDE AFDEELING.

6. OUVERTURE.
7. CONCERT voor de CLARINET, van Iwan Muller, door den Heer HIMMELSTOS.
8. AIR VARIÉ van Hummel, gezongen door Mejufvrouw KELLER.
9. FINALE.

STOOMPAKET-VAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN HAVRE.

De prachtige nieuwe en zeer snelvarende Stoompaket ROTTERDAM, groot circa 500 Tonnen, met machines van lage drukking van 160 paardenkracht, doende den overtogt gewoonlijk in 18 tot 22 uren, zal vertrekken:

Van Havre

Den 10den, 20sten en laatsten van iedere maand.

Van Rotterdam

Woensdag 15 November, des middags ten 12 ure.

Nadere inlichtingen bij { W. SMITH & Co. te *Rotterdam*. de Agenten { ALBRECHT & Co. te *Havre*.

STOOMPAKET-VAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN LONDEN.

De Stoompaketten der General Steam Navigation Company, in dienst van het Generale Post-Office te *Londen*, vertrekken van *Rotterdam*:

Zaturdag 11 November, des morgens ten 9 ure.
Woensdag 15 » » middags » 12 »

Nadere inlichtingen te bekomen { W. SMITH & Co. en bij de Agenten { P. A. VAN ES.

STOOM-JAGT

PRINSES MARIANNE.

van MIDDELBURG naar ROTTERDAM,

November 1837.

Van Middelburg.				Van Rotterdam.			
Zondag	12,	's morg.	4 uur.	Dingsdag	14,	's morg.	5½ uur.
Donderd.	16,	»	6 »	Vrijdag	17,	»	7 »

** *Op den 4den November* 1837, is door VAN GULICK EN HERMANS Drukkers en Boekhandelaars te *Breda*, aan het Gemeente-Bestuur hunner woonplaats ter Vertaling in het Nederduitsch aangeboden:

JESUS MEINE LIEBE, ein Gebetbuch für Katholiken. Gesammelt and geordnet von JOHANN EMANUEL VEITH Priester aus der Congregation des Allerheiligsten Erlösers. Nach dem dritte Auflage.

** Bij J. OOMKENS te *Groningen* is gedrukt, bij W. BRAVE Jr. te *Amsterdam* en verder alom te bekomen:

I. *REDEVOERINGEN* over het *PLANTENRIJK*, in zijne Natuurlijke Afdeelingen, en in verband met het *DIERENRIJK* beschouwd, door H. C. VAN HALL, Hoogleeraar te *Groningen*, ten vervolge op de *Redevoeringen* van Prof. J. A. UILKENS, over de *Volmaaktheden van den Schepper in Zijne Schepselen beschouwd*, enz. gr. 8vo. *f* 2,80.

Ook onder den Titel:

De *VOLMAAKTHEID* van den *SCHEPPER* in Zijne *Schepselen* beschouwd, enz., in *Redevoeringen* ten vervolge op de *Redevoeringen* van J. A. UILKENS, in leven Hoogleeraar te *Groningen*, door Prof. H. C. VAN HALL, IVde deel, IIe stuk, in gr. 8vo *f* 2,80. Zijnde dit werk met nog één deel, (over de *Delfstofkunde* en *Geologie*) volgens het plan van wijlen Prof. UILKENS, compleet.

II. *HERINNERINGEN* aan *NOORDELIJK DUITSCHLAND* en *SCANDINAVIE*, door M. DASSEN, H. J. Z. Med. Doctor op het *Hoogezand*, in 2 deelen, gr. 8vo. *f* 5,50.

III. *REIZE* om de *AARDE*, gedaan met het Koninklijk Pruissische Koopvaardijschip PRINSES LOUISE, onder bevelen van den Kapitein W. WENDT, in de jaren 1830, 1831 en 1832, door Dr. F. J. F. MEIJER, thans Hoogleeraar te *Berlijn*; met eene verkorting uit het Hoogduitsch vertaald door G. ACKER STRATINGH, Med. Doct. te *Groningen*, (in 2 deelen) 1. deel, *met eene plaat*; gr. 8vo. *f* 5,90.

IV. *BERIGT* van *INTEEKENING* op een Geschiedkundig Overzigt van de Besturen, die, voor de herstelling van *Nederland* in 1814, elkander in Drenthe zijn opgevolgd. Door J. S. MAGNIN, Archivarius bij het Provinciaal bestuur van *Drenthe*.

V. *Een werkdadig en weldadig leven in verband met den Dood.* LEERREDE over HAND. IX: vs. 36b en 37, gehouden na het overlijden van de KONINGIN DER NEDERLANDEN in de Akademiekerk te *Groningen*, den 22sten October 1837, door J. F. VAN OORT, Th. Doct. Prof. en Akademieprediker *aldaar*. Opgedragen aan de *Nederlandsche Vrouwen*, gr. 8vo. *f* » 50.

De VEROVERING van JERUSALEM.

Bij R. J. SCHIERBEEK JUNIOR, te *Groningen* is uitgegeven en alom verzonden:

De VEROVERING VAN *JERUSALEM*. Een Geschiedkundig Verhaal, naar het Hoogduitsch van W. R. Heller, à *f* 3,90.

Dit Werk munt uit door getrouwe behandeling der Geschiedkundige Doden en Zaken, en bevat buiten de treffende Schildering van den wanhopigen Kampstrijd tusschen de Joden en Romeinen, eenige bijzonderheid, den Beminnaar der gewijde en ongewijde Geschiedenis allezins merkwaardig. — De romantische Inkleeding en bevallige Stijl zullen evenzeer Boeken, als de Belangrijkheid van het Verhaal alles aandacht tot zich trekken.

** Bij L. SCHIERBEEK, te *Leeuwarden* is van de Pers gekomen en alom verzonden:

DE OPPER SERGEANT, *Het Leven en de Lotgevallen van* J. F. LOPPER. Eene Bijdrage tot de Geschiedenis der Tijdgenooten, 1785—1836. Uit het Hoogduitsch door J. S. SWIERSTRA, Eerste Deel, met Portret en Titelvignet à *f* 3,90.

Het 2de en laatste deel volgt deze maand.

Te Breda, bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.